

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาอาชีพการทำนาของ
เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ผู้วิจัย นายจันทน์ เพชรอนันต์ **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ
อยู่ประเสริฐ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง (2) ศึกษาวิธีการส่งเสริมการเกษตรด้านการทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง (3) ศึกษาสภาพการทำนาของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง (4) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการพัฒนาการทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง และ (5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับการพัฒนาอาชีพทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ประชากรที่วิจัย คือเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรมปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตข้าวในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีพ.ศ. 2549 จำนวน 7,000 ราย ใช้กลุ่มตัวอย่าง 378 ราย สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จัดการและวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาตราประมาณค่า และการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่าวิธีการส่งเสริมการเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายที่มีผลเชิงบวกต่อการพัฒนาอาชีพทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังแต่ละด้านมีดังนี้ (1) ด้านการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม ได้แก่ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป ระดับความรู้ที่ได้รับจากงานวันสาธิต ระดับความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี และขนาดที่ดินทำนา (2) ด้านผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ ได้แก่ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป ระดับความรู้ที่ได้รับจากอบรม และจำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี (3) ด้านรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม ระดับความรู้ที่ได้รับจากเอกสาร จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี แรงงานเกษตรในครัวเรือน และขนาดที่ดินทำนา

คำสำคัญ วิธีการส่งเสริมการเกษตร การพัฒนาอาชีพทำนา ลุ่มน้ำปากพนัง

Thesis title: Relationships Between Agricultural Extension Methods and Rice Farming Occupational Development of Rice Farmer in Pak Panang River Basin Area

Researcher: Mr.Chamnong Petchanant ; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1) Mr.Bampen Keowan, Associate Professor; (2) Dr.Benchamas Yooprasert , Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objectives of research were to (1) study the general socio-economic situation of the farmer, (2) study agricultural extension methods for rice farming in Pakpanang River Basin, (3) study rice farming situation in Pak Panang River Basin, (4) study the problems encountered and recommendations for rice farming development, and (5) study the relationships between agricultural extension methods / fundamental background and rice farming occupational development of rice farmer in Pak Panang river basin area

The population was 7,000 farmers within The Rice Production Efficiency Improvement Activity in His Royal Pak Panang River Basin Development Project in 2006 and 378 farmers were selected through a stratified random sampling. Data were collected by questionnaire and analyzed by frequencies, percentage, minimum, maximum, mean, standard deviation and stepwise regression analysis.

The research finding were (1) factors positive significantly relating to appropriate rice technology were: knowledge level from general radio, knowledge level from demonstration field day, knowledge level from farmer and home visit by extension worker, number of rice growing per year, and paddy field scale, (2) factors positive significantly relating to rice yield per area were: knowledge level from general radio, knowledge level from training, and number of rice growing per year, and (3) factors positive significantly relating to total farmer household income were: number of participative activity, knowledge level from printed matter, number of rice growing per year, number of family labor and paddy field scale.

Keywords: Agricultural extension methods, Rice farming occupational development, Pak Panang river basin area